

LIBERTATEA

Abonamentul: „Libertatea” (4 pag.) 120 Lei pe an
„Foia Interes.” (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foile pentru popor.
Apare **JOIA**
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 300 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 300 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

„...Să ne fie de folos...”

În preajma unui praznic mare și luminat ca Nașterea Domnului și Mântuitorului nostru, una din cele mai de căpetenie datorințe ale noastre de creștini este, să ne aducem aminte și să ne plecăm, chemării ce ni-o face sfântul altar în firul fiecărei sfinte liturgii: — „toată grija cea lumească, dela noi s'o lăpădăm!”

Acei cari nu ne închidem cu ochii sufletului numai la viața noastră personală sau familiară, ci ne uităm, să vedem ce se petrece și în marea familie a neamului nostru, între zidurile casei lui mari, care sunt hotarele scumpei noastre țări, — vedem multe lucruri îmbucurătoare, că: ne sporesc copiii cari cercetează școlile, sporesc slujbașii români în tot felul de deregătorii ale țării, sporesc tinerii ce se pregătesc pentru meserii și pentru negoț, sporesc cei cu bună credință în viitorul țării și a neamului, — dar vedem și altceva: că e încă tot prea mare numărul celor slabi de inger, cari se pleacă în fața roiului de trimiși ai ispitelor rele și cad în cursele lor, pe urma cărora avem de suferit cu toții... Sporește numărul celor buni, dar e încă atotcopleșitor numărul celor scurt văzători ori lași (fricoși) printre noi, și uriaș numărul răilor cari dau năvală asupra bunurilor și drepturilor noastre!... Și prea multe capete plecate vedem în fața acolora!...

Nașterea lui Christos este sărbătoarea, care ne arată cum *steaua unei credințe nouă și bune*, mai presus de cele ale trecutului, *pe cer a răsărit*; cum ea tot mai strălucitoare pe credincioși pe drumul ei i-a chemat, și din o mână de inși câți au înțeles-o, sporitu-i-a pe ei Duhul sfânt cel peste ei plutitor și ocrotitor. Ca nisipul mării i-a înmulțit pe ei, și popor după popor le-a supus lor, până ce lumea întreagă o au biruit!

Acelaș lucru îl vedem și în viața neamului nostru, cufundat azi în credința rătăcită că — prea sunt tari vrășmașii nos-

tri și nu avem puteri a ne prinde cu ei...

Față de asta, *credință nouă*, ca o luminoasă stea nouă, strălucește pe cerul românesc, *credința luptătorilor naționali-creștini*, — azi luați încă peste picior, — ca și întâiele cete ce au mers după steaua dela Răsărit. — Și steaua acestei credințe se înalță tot mai sus, lucește tot mai puternic și plin de nădejde, și — *viitorul e al ei!* Inchinătorii în bisericuțele celorlalte credințe, mai „cuminți”, prin supunerea lor la nevoile zilelor, vedea-vor cu toții în curând, că nu sunt pe drumul cel mai bun. Trebuiva să se îndrepteze și ei după lumina stelei celei nouă, — singura mântuitoare!

În așteptarea — nu cu mâinile în sân, ci în luptă!, — a acelei vremi, toată grija cea lumească dela noi o lăpădăm și intrăm cu inima caldă și creștinească în sfânta sărbătoare a nașterii, — urând tuturor cetitorilor nostri, ca

*Nașterea lui Christos
Să le fie de folos!...*

POMENIREA

Procesului Memorandului

Pe Duminică trecută (19 Dec.) a fost pusă la Cluj înerea unei Conferințe de către dl Alexandru Vaida Voevod, asupra „Memorandului” și a Procesului Memorandului, cel care ne-a aruncat în temniță pe 24 de fruntași ai viefii noastre naționaliste, în frunte cu Dr. Rațiu, Lucaciu, și celalalți.

La conferință au fost poftiți să lea parte, ca scumpe mărturii a unor vremuri de sforțări naționale din cele mai frumoase, singurii membri din acel mare Comitet Național cari mai trăiesc: dnii prof. Dumitru Comșa din Sibiu (a cărui chip îl dăm în „Foia Interesantă” alăturată la acest număr), și Iuliu Corolanu, avocat.

A fost un fapt frumos această conferință și cel ce au ascultat-o, au rețrăit pentru două clasuri, frumoasele vremi învolburate ale „Memorandului”.

Prea vrednici

sămănători de lumină.

Apropierea sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului, ne-au adus câteva știri cari ne-au făcut o deosebită bucurie, — nu pentru partea lor materială, ci pentru că suflete așa de frumoase, iubitoare de popor, se oglindesc în ele. Iaca de ce e vorba:

Dl Dumitru Eremie din comuna Epurenii (jud. Tutova, în Moldova), ne-a trimis numele alor 50 de *cărturari dela sate*, din comune de ale județului Tutova, și câteva din jud. Râmnic-Sărat, priestre cari câțiva învățători și negustori, cei mai mulți însă *fărăni cu carte*, agricultori, pe cari dsa li abonează la foile noastre *p'atînd pentru dănsii abonamentul pe anul 1927 întreg!* Am și primit suma de Lei 8500 Foile se duc, câte una, câte două, în 41 de comune, — ca sămănătoare a ideilor acestor foi pe acolo. Dl Eremie ne scrie:

„O fac aceasta îndemnat de raul în care văd că a ajuns țara!, și pentru că foia d-voastre poate să aducă rod bun...”

Să dea Dzeu să se împlinească nădejdea pe care dl Eremie o leagă de acest dar, prin care voește a sămăna lumină și îndrumare a simțurilor pe căile cele mai bune, în poporul nostru din acel județ, — pentru ca cu o zi mai curând se vedem înălțurat „raul în care a ajuns țara”, de care se plînge dl Eremie, și împotriva căruia luptă și aceste foi.

— Din America alt dar frumos, dela fratele nostru Nicolae Tecău din E. Youngstown (azi Campbell), Ohio, care nici de data asta nu și-a uitat, ca și în anii trecuți, de frații săi din *Sabeșul adăsc*, ci ne-a trimis bani să le trimitem 200 exemplare din numărul nostru de Crăciun, — și deosebit a abonat pe anul viitor întreg foile pentru 15 inși de acolo.

Am trimis foile tuturor celor ce li-se cad.

La acest loc aducem mulțumiri celor doi cinstiți *sămănători de lumină* prin aceste dăruiri.

Să ia seama!

Foarte românească și creștina revistă „Infrățirea Românească” din Cluj, condusă de luminatul și neînduplecatul profesor universitar I. Cătuneanu și de dl deputat Dr. Valer Pop. al „Ligii Creștine” din Cluj, — ridică în numărul său din urmă (cest de Crăciun) glas hotărît împotriva rătăcirii pe care o vede la „Opera Română” din Cluj. Directorul acestei Opere cu menire națională, a început a primi printre cântăreți nu numai unguri primejdioși, ci și Jidani vagabonzi de prin Ungaria și Austria!

Tinerimea română cea bună din Cluj, care grăește prin „Infrățirea Românească”, revoltată de aceste rătăciri, spune că: „*Vom ști să răspundem acestel provocări! Cei cu musca pe căciulă — să ia seama!*”

E foarte rău că cel mai „bătrân” dintre noi, au simțul național atât de tâmpit, încât li-i tot una cu cine-și fac de lucru, cu creștinul, cu pretinzi ai neamului nostru, sau cu dușmani, și chiar cu Jidani, — dar

e foarte bine că tinerimea e la postul de pază, le pune în vedere o scărmaneală bună, spunându-le de cu vreme: — *ia seama!*

Din viața Partidelor.

Putem să ne bucurăm?

Noi cetățenii cei muritori de rând ai țării, avem mereu pe buze vorba izvorită din sufletul nostru: „O, de i-ar împăca Dzeu pe capii aceștia politici, să se dea mai la olaltă, să nu se mai hărțuiască atâta, să vedem o pace și bună înțelegere între ei, — nu atâta ocară și vorbă rea...”

Se pare că Dzeu se îndură de rugăciunea noastră, căci știrile mai nouă din București spun, că se fac încercări și pași de a se ajunge la această înțelegere.

E vorba că Generalul Averescu, capul guvernului, gândindu-se, negreșit, la viitorul țării, viitor care ar putea să ne aducă zile cu griji în ce privește un lucru foarte scump pentru țară: liniștea în jurul Tronului ei, — cearcă a pregăti acel viitor astfel, ca el să fie cât mai ferit de zăduiri, mai ferit de primejdii, — aceea, cu vădit bun gând, cearcă să împăca și partidele politice. Azi mai

nemulțumite, pe cel național și țărănesc, azi unite.

În acest scop Generalul Averescu, ministru președinte, a poftit la sine pe dl Iuliu Maniu președintele partidului Național-țărănesc, și i-a arătat dorința d-sale de o apropiere între partidul la putere și partidul Național-țărănesc, nu în folos de partid, căci la putere fiind ar putea să stee liniștit în scaunul de ocârmuitor, — ci pentru binele și pacea țării! Că de-or veni zile dureroase pentru noi, să ne afle stând lâng'olaltă ca frați cumiști.

Și, — așa spun știrile dela București, — Președintele partidului național n'a respins mâna de pace ce i-s'a întins, ci a primit'o bucuros și e pe cale a se înțelege cu guvernul. Se caută numai temelia pe care călcând, să poată sta alături cu vrednicie. Guvernul ar face loc mai multor fruntași ai partidului național-țărănesc, să între și ei în guvern, ar întocmi lucrurile să le mai lase câteva locuri de deputați, câteva de prefecti, — și să meargă înainte cu parlamentul (deputații și senatorii) de azi. Cap al guvernelui ar rămânea tot dl general Averescu.

Dl Maniu a primit, ca întâi punct de înțelegere, că: în privința moștenirii tronului, lucrurile să rămâna așa cum au fost hotărâte la 4 Ian. de M. Sa Regele și Casa sa domnitoare și de sfetnicii săi, și nu va lucra împotriva acestei hotărâri, care ar putea aduce neliniște țării. A cerut apoi ca parlamentul de azi să fie desființat și să se facă alegeri nouă. Aci d. General a spus, că ar fi o adevărată nenorocire pe țară a face iară alegeri. Lucrul acesta să fie lăsat pe mai târziu, când, prin înțelegere împreună, îl vor afla potrivit. Dl Maniu s'a învoit și la asta.

Se spune că numai mici puncte ar mai fi de netezit, — și ar fi să avem un guvern nou, în care ar între și național-țărăniștii, — care apoi ar și rămânea uniți (contopiți) cu averescanii, formând la olaltă Partidul al doilea, de schimb, față de partidul liberal.

Liberalilor nu le este neplăcută apropierea, — ba se spune că o chiar doresc, o încuragiază, — ca să vadă odată liniștiți și pe oamenii din partidul național-țărănesc, cari, în atingere cu puterea și cu un om al ordinii ca generalul Averescu, perd și ei din neastâmpărul lor, din firea lor azi cam răzvrătită.

Țara n'ar putea decât să câștige pe urma unei înțelegeri de acest fel, — și noi Ardelenii în deosebi. N'am mai fi priviți la București, așa cum suntem azi, — ca niște tulburători și nesupuși, cari află peste tot locul uși închise, — cum cam aflăm noi de 8 ani de zile, pe urma politicii de neînțelegere ce am făcut.

Apoi, încheați astfel în partide românești tari, aceste partide n'ar mai fi silite, ca azi, să umble, (de pildă la alegerile comunale) după sprijinuri la neamurile streine, căci fiind numai două partide mari românești (acesta nou contopit și cel

liberal), ele s'ar putea înțelege mai ușor în fața unor alegeri ca cele comunale, spre a nu aduce umilire neamului.

Ar fi multe urmările bune a acestei înțelegeri.

Dorim ca Anul-nou să ni-o aducă ca dar da Anul-nou.

Din Sfatul Țării.

Ședințele Sfatului Țării s'au urmat cu zor, și desbaterea asupra Răspunsului la Cuvântul Tronului, s'a încheiat, — și s'a luat în desbatere bugetul țării pe 1927, care trebuie și el votat încă înainte de Crăciun, pentru ca să nu ne afle Anul-nou fără buget votat. Se țin 2 și 3 ședințe pe zi: înainte de amiază (9—12), după masă (3—6) și seara (9—12).

Au vorbit deputați din toate partidele, arătându-și părerile asupra politicii guvernului oglindită în vorbirea Regelui. Au fost și frecări între ei.

Între altele Ministrul de Culte (peste biserici) a scos la iveală, că — și azi preoții bisericilor minoritare (streine) primesc mai mare ajutor dela statul român, decât preoții români, — în deosebi decât cei ortodocși! Cu alte cuvinte, biserica românească e și azi cenușotcă, în țara românească. Mulțam de conducere de țară!

Din America.

Ministerul de finanțe (peste averea țării) arată, că în anul ce se încheie 1926, Statele-Unite au avut cu 387 de milioane dollari mai mari venit, din dări, decât cheltuelile, — iar în 1927 se prevede de pe acum, că venitele vor fi de asemenea cu cel puțin 200 de milioane mai mari decât cheltuelile.

„Liga Apărării Naț. Creștine“ va ținea adunări prin Ardeal.

La Cluj au avut loc mai multe consfătuiri între fruntașii „Ligii Apărării Naț. Creștine“ în frunte cu dl Profesor I. Cătușeanu și cu dl deputat Dr. Valer Pop, — și s'a hotărât, ca Regionala Cluj, care e de fapt îndrumătoarea mișcării Ligii în Ardeal, să pună în mișcare pe credincioșii Ligii și să organizeze adunări de propagandă în cât mai multe orașe din țară.

Fruntașii dela Cluj au primit asigurare dela dnii deputați ai Ligii, că la fiecare adunare, afară de trimișii Regionalei conducătoare din Cluj, vor veni să iee parte câte unu sau doi deputați ai Ligii.

„Liga“ a câștigat un prețios luptător în persoana dlui General Anastasiu din Cluj, (fost până acum un an general activ în armată și brav luptător în războiu), D-sa e cu tot sufletul pentru mișcarea Ligii și a luat asupra-și să organizeze județul Murăș. Pe unde va merge, să l primească poporul ca pe un mântuitor!

Adunările în jud. Cluj se încep cu o adunare în Mănăștur, în cursul. — Apoi încolo prin județe.

Pentru N. Totu,

am mai primit:

Din Căjvana (jud. Suceava, în Bucovina) 800 Lei trimiși nouă de dl Em. Popescu, inv., primiți dela d-nii:

Elena Medrid, inv. 150 Lei, E. Popescu, inv. 150 Lei, Em. Halip, inv.-dir. 100 Lei, I. S. 100 Lei; — câte 50 Lei: D. Moroșan, Leuciu Leon, I. Ureche al Filip, Elena Râșca; — Gh. Chindriș 30 Lei, V. Domnari 20 Lei, — de tot 800.

Din Tiha-Bărgăului (j. Năsăud) ne-a trimis vrednicul negustor român Simion Tonea, 326 Lei, primiți dela:

Sim. Tonea, I. Mihali, Maria Mihali, câte 50 lei; — V. G. Pop 30 lei, N. Pirtican 20 lei; — câte 10 lei: Gavr. M. Clauca, V. P. Rusu, Macedon Balan, Ilie Clauca, I. Ciarbă, P. Duca, Gavr. Județ, Dtr. Sângerzan, I. Danilă, T. Beșu; — T. S. Burdea 6 lei; — câte 5 lei: D. Șuț Larion, I. Șut Damican, Gr. Beșu, Iacob Socină.

Din Rețișul (j. Târnava-mare) ne-a trimis d. inv. Isaia Cocîș 300 Lei, adunați acolo. (Lista nu ne-a sosit încă După sosire o vom publica).

Din Remetea (j. Bihor) ne-au trimis bunii noștri cetitori L. Crăciun și Const. Oaie, 275 Lei, — dăruiți lor de către:

L. Crăciun și C. Oaie câte 50 lei; — I. Șuta 40 lei, G. Lucan 30 lei, G. Bar 25, G. Laurențiu, I. Stoica și N. Cernău câte 20 Lei; — I. Fila și C. Fila câte 10 lei.

Din Chișineu-Criș (j. Arad) ne-a trimis vrednicul nostru cetitor George Olariu 240 lei. D sa a avut un gând fericit: A dus dela noi 20 buc. „Calendar Național“ pe 1927 de vânzare, și pe aceea când le a vîndut a spus: Plătește-l mai bine, ce dai peste preț, e pentru tinerul Totu! Și așa a câștigat 240 lei pentru scopul numit Fie pomenit cu laudă.

Din Sibiu ne-a trimis un tiner, bun elev de Liceu, 74 lei, adunați între colegii săi. Au dat 12 înși câte 5 lei, unul 6 lei, 2 câte 4 lei, de tot 74 Lei, ca luare aminte pentru fratele și colegul lor N. Totu, care e asemenea încă elev de Liceu. Ca să nu-l expunem șicnelor, nu le publicăm numele.

— Câți din tinerii aflați de sărbători pe la casele părinților, ar putea urma pilda colegilor din Sibiu, stăruiind la cei bine înțelegători să facă daruri de voie bună, pentru numitul tiner. Nu e facere de „colectă“ (că pentru așa ceva să cere permisie specială) ci: primește darurile celor ce vor să trimită ceva din voia lor, și nu pot trimite fiecare singuratic. Primitorul face pe mijlocitorul trimiterii, spre ușurarea dăruitorilor.

Din Bologa (j. Cluj) ne-a trimis inimosul Român I. Potra 1000 Lei, — dăruiți de: I Potra 500 L, Ales. L. Potra 100, Petru Z Potra 100, și mai mulți muncitori ai cooperativei „Bologna“ la olaltă 300 Lei, — de tot 1000.

Cuvinte pline de curaj și înțelepciune ne scriu toți trimițătorii. Din lipsa de loc nu le putem însă publica pe toate Frații din Bologa îl numesc pe tinerul arestat azi la Cernăuți: Tăutu-răzbandătorul!

Dl St. Peneș, comerciant în Cluj și Petroșeni, trecând pe la noi, a dăruiț 100 lei pentru Totu; d. I. Bogdan, comerciant în Vulcan, 100 lei; d. Spiru Peciș din Galați, trimițând abonamentul, a adaus 75 lei și pentru Totu; Traian Ţucra din Vascau (j. Bihor) 50 lei; Nic. Iacob din Mîniș (j. Arad) 50 lei; Iosif Tepeș, Sasca mont. (Banat) 10 lei. Dg. Elisaveta David (admin. „Libertatea“) 40 lei.

De tot azi . . . Lei 3.440—
Din Nr. 52 (926) . . . 2604—
Total Lei 6044—

Din Deva.

Glas îndurerat de tiner izbît de purtarea unor bătrâni.

Orașul conducător al județului Hunedoarei, a acestui puternic județ românesc, decât care mai curat românesc în Ardeal și Banat, e doar județul Caraș și Severin, — nu a avut, după războiu, norocul pe care ar fi trebuit să-l aibă!.. Aci am fi avut nevoie de o conducere cu mîna românească tare, — și n'am avut-o. O conducere care însași fiind de aur de 14 carate, să cerceteze pe fiecare din cei puși ca capi de însemnate servicii, culturale sau economice, dacă sunt și ei aur de 14 carate! Și pe care l'ar fi simțit că e.. aramă sau alamă sau chiar.. plumb, să stărue la locurile în drept, ca să-i așeze acolo unde calitatea lor îi cere, și să pună în locul lor aurul de care are trebuință viața noastră națională, pentru a se desvolta cu tăria cuvenită și a înflori, nu a tânji.

Dar — n'am avut acest noroc. Partidele politice cari au condus județul, au pus în fruntea lui mai mult figuranți, decât conducători, și aceia, când voiau și ei să facă ceva bun, erau împedecați de „mai-marii“ lor, în loc să fie ajutați..

Așa apoi, — așezăminte de însămnătate pentru dezvoltarea neamului, au fost lăsate pe mîna cui s'a nimerit, cui s'a căciulit, cui s'a lingușit, cui s'a „invirtit“, — iar viața noastră națională a tânjit și tânjește într'un chip dureros! În florește îndrăzneala streinilor, imbulzeala lor, pășirea lor față de noi tot ca a domnilor „măria sa“ față de iobagii lor.. Mulți din cei cari ar trebui să pășească ca domni și stăpâni, se sfîșec a arăta că azi sunt și ei cineva, aproape nu-și cer iertare domnilor lor de ieri, că le șed azi în scaune!..

De aceste dureroase adevăruri ne aduce aminte scrisoarea de mai jos, ce ni o trimite un tiner ce se află încă pe băncile unei școli din Deva, dar a cărui suflet se vede că a trecut de pe acele bănci în lumea mai sus judecătoare și departe văzătoare. Iată scrisoarea:

Deva, Dec 1926.

D-le Redactor! Cetesc în „Gazeta Hunedoarei“ de aici, că în 24 Nov. s'a deschis aici în Deva, în orașul conducător al județului Hunedoara, o nouă bancă — ungurească. E fîliala dela „Erdélyi Hitelbank“ din Cluj, căreia se vede că i merge mai bine azi în România, de cum îi mergea în Ungaria, căci atunci se molțumea cu Clujul, iar azi își întinde lucrarea și pînă în județul depărtat al Hunedoarei, la Deva unde are nădejde că e să i meargă bine.

„Gazeta Hunedoarei“ o înfățișează cetitorilor săi români din județ, ca lucru mare, ca bucurie mare,

spre că venirea nouăi bănci ungurești aici e „cu atât mai îmbucurătoare cu cât e unul din cele mai vechi așezăminte de bani ai României Mari (?), și va fi „spre binele întregii vieți economice“, — etc.

Mă uit, cu ochiul meu de bălat tiner, care cant ceva românesc în ce văd laudat de voi românești, să văd cine-a conducătorii nouii așezământ? Și văd că sunt scoși la iveală, în frunte, ca firmă (tablă pe ușa prăvăliei), doi Dr. Valer Pocol, notarul public din Deva, și d. Iosif Botean, Directorul Liceului nostru românesc din Deva, — iar la spatele domnelor, văd un șir întreg de nume ce mi dau fiori: Laufer Árád dr., Laufer Wilmoș, Löwy Hermann Löwinger Hermann, Schenker József, Fenichel Simon. — Iar ca director al întreprinderii Komjáthy Béla și ca Președinte al Consiliului conducător baronul Horváth-Toldy Rudolf...

Și mă întreb eu, cu capul meu care nu știe încă multe și cu inima mea care n'a fost cuib de alte simțăminte decât cele ale dragostei pentru neamul meu, pe care o învăț de la frații mei mai mari, tinerii universitari, spre care ne avem cu toții privirile ațintite, — mă întreb: Ce rost or fi avind cei doi domni Români puși de tablă de boltă peate ușa întreprinderii ungurești în acest județ atât de românesc?

Na mi-am putut înăbuși amarul din suflet și vi am trimis această scrisoare, să văd ce răspuns înștițitor aş putea primi dela d. voastre?..

Micul nedumerit.

Răspunsul nostru, dragă tiner, îl găsești în șirele pe care le-am scris în capul scrisorii tale: *Navem mână românească în Deva!* Și până n'om avea-o, așa va fi, ca acum, lucru slab Stăpânirea românească n-a dat așezăminte românești, dar suflet la înălțime a așteptat să avem noi!

Printre noi însă se vede că sunt încă mulți aceia, cari purtând jugul robiei ungurești, așa s'au deprins a-l simți pe acela pe grumazul lor, încât li se pare că — le lipsește ceva, dacă nu i mai apasă... Și dacă nu mai au jugul, se duc macar să miroase pe stăpânii lor de ieri...

E pentru noi tot atât de dureros a vedea ce se întâmplă în Deva. Directorul Liceului ar trebui să fie nu numai profesor ce dă lecții din cărți, ci și lumină ce merge luminând înaintea tinerimii pe care o conduce, să fie o față de mândrie românească, de îndrumare a tuturor spre ce e mai frumos, mai înălțător pentru inimile românești, — mai ales când știe că o lume de tineret își are ochii ațintiți asupra lui. Dar și altfel, acest domn Director ar trebui să știe, că dacă azi ar trăi minunatul bărbat care a fost prea vrednicul Român I. Simionas, soțul d-sale, și l'ar vedea în ce „társaság“ s'a băgat, — l'ar lungea din casa sa! Vai de noi ce astfel de „luminători“ ce

merg în fruntea tinerimii noastre

Cât privește pe celalalt domn, Dr. Pocol, — lucrul e la fel de osândit. Dsa a ajuns „notar public“ numai fiind Român în România, că în Ungaria nici n'ar fi îndrăznit a se gândi la așa ceva. A fi azi notar public, înșamă a fi stăpânul unei mine (băi) de aur! Are venituri cât 10 avocați!

Ce l'a putut indemnă să mai lăcomescă la câteva munte ce i le dau jidanii Laufer-Löwinger-Löwy et comp? Și ce l'a putut indemnă să nu stea cu fruntea sus, ca Român mulțămîit cu ce l'a făcut România?!

Ce umilitor trebuie să fie pentru dinșii, — oameni așa sus puși în societatea românească, — să iee parte la ședințele unei întreprinderi jidovești, în care se vorbește numai ungurește! Cu cât dispreț în sufletul lor se vor fi uitând a-acei jidani, la acești bieți „Valahi“ „šabás goimi, — când intră în sfatul lor cu zimbet lingusitor și carecum cerșetor, spunându-le: „a'á szolgája“.. (adecă: „singa plecată“ a d. voastre, — precum le și sunt).

Vai de biata noastră Deva, pe care o ilustrează astfel de strașnici „Români“...

Din Basarabia.

Din Dubasari

Dle Redactor! Aș fi dorit mult să vă dau vești bune de pe aici, dar nu prea am. Lipsa mare de bani ne strânge și pe aici grozav. Na putem vinde pâinea (grâu), nici mălăul. Kilogramul de porumb (curuz) a ajuns ca un Leu.

Și de-ar fi numai sărăcia materială, dar par'că cea sufletească e și mai mare. S'a văzut când venira studenții la Chișinău. Am auzit preoții vorbindu-i de rău la biserică, căci pe aici printre preoți sunt încă mulți foarte rusificați la cap, se hrănesc din cetitul foilor rusești și sunt nesimțitori și nepăsători pentru mișcarea de trezire națională. Cei buni sporesc, dar sunt încă tot prea puțini. E încă muncă grea de desfășurare aici în Basarabia.

I. M.

SCRISORI

Din Geoagiul-de-jos.

Dle Redactor! Diși se vede că atragem prin foaie luarea simțite a dnl. notar Roșu din comuna noastră, asupra „ajutorului“ ce l'are în cancelare, moștenit dela vechea stăpânire împungăce ungurească. Na mai putem suferi în tăcere purtarea subnotarului Steiner, care vine pe la casele noastre pentru dare. Vorbește cu noi ca cu iobagii săi. Pe unul din noi, care s'a plâns, ca omu, că-l arunca prea mare (plătește măestrul 800 Lei dare și aruncu e 1800 Lei, cum să nu se plângă că-l prea mare?, îndată l'a trăznit cu vorbe:

„Dacă nu vă place, plecați din comună!“

A spus-o asta măestrul cojo-

car Arsenie Costin. Iar cu alții nu e mai bun cu nimic.

Dle Notar să-l învețe pe acest ajutor al său a se purta cu oamenii omeneste, nu tarcește.

Unde să mergem din comună, Jupâne Steiner? Sa mergem noi în Palestina, ca să vă lăsăm țara vouă?

Mai mulți meseriași.

*

Din Bihor.

— Cum sapă ei pe sub noi. —

Dle Redactor! Cetiind vorba pusă în capul acestei scrisori, cetitorul va crede că i vorbă de săparea pe sub numele nostru bun, — dar aici e vorba de o alevea *săpătură prin pământ pe sub noi*, încât nu știm ziua și ceasul când să ne scufundăm cu casa și familia într-o groapă, ce ne va fi și mormântul laca cum:

Societatea jidovească „Läderer“ din Aleșd (jud. Bihor) și a câștigat de câțiva ani dreptul de a scoate din hotarul nostru lut pentru fabricarea de țiglă. Comuna li a dat în arândă pentru acest scop o anumită porțiune de pământ în hotar. Dar jidanii afarisii după ce au scos pământul de pe porțiunea arendată lor, — au început a săpa pe sub pământ, scoțând și de acolo ca din o mină (din bășug) lut cu nemiluită. Au înșinat cu scobitul pe sub pământ până sub gospodăriile oamenilor mai apropiați, așa sub a unui om ce-mi povestește aceste lucruri, Gavrilă Tincu din Vad. Spunea creștinul, că le e frică a mai locu în case, că au început să se ivească crepături în pământul din curțile și grădinile lor și crepături la case. Și au rogat pe directorul Goldner, ori să înceteze lucrarea sa de săpare pe sub curțile oamenilor, ori să l mute pe el pe alt loc neprimejdăit. Dar el nu vrea să audă. „Am nîrit, întreprinderea spunea omul, la judecătoria și ieșind afară un judecător și un expert (pricepător) au aflat că avem dreptate și a judecat pe vinovat să mi plătească mie lui Tincu, 690.000 mil Lei, — dar jidanul a lăsat să treacă tot termenul pus, și — nu vrea să audă de plată! „Și, zicea omul, suntem siliți laca acum, în cap de iarnă, să ne părăsim casele și gospodăriile și să mergem știe-ne Dzeu unde, și n'avem undel, că n'avem nici banii ce ni s'au judecat! Și într'o zi ne om vedea îngropați prin surparea păturii de pământ de sub noi“...

Dacă și așa ceva se mai poate în țara noastră, apoi aici — tot jidan să fi! Că țil mai bine.

I. P.

A căpiat un pretor!.

— El confiscă „Calendarul Național“!

Un om de omenie și bun Român, Doroftei Pop, din comuna Budatelec (jud. Cluj, cercul Șarmașului-mare), a cumpărat dela noi 20 de „Calendar Național“ pe 1927, și le a fost împărțit aproape pe toate, când laca într'o zi capătă scrisoare dela primărie: „Să te înfățișezi îndată la Notariat cu toate Calendarule ce le ai! Altfel vom lua măsuri de nesupunere!“

Auzind că jandarmii să pregătesc să-l iașe, bietul om a adunat Calendarule dela cei cărora le vinduse și s'a dus cu ele, ca cu lucruri vinovate, la Jupânul Notarăș. Acesta l'a „confiscat“ (luat „în puterea legii“, adecă prin

voința călcarea a legii!) toate Calendarule, spunându-i că acelea rămân cuprinse acolo, căci, în temeiul ordinului (porunci) date de domnu Primpretor, „Calendarule naționale și antisemite sunt oprite!“

Asemenea a pășit abouatul nostru Iacob Trifu din Tâgol mare ce ține tot de pretura Șarmașului, în jud. Cluj. În 15 Decembre notarul din Bucești, de care ține satul, l'a confiscat Calendarule, — spunând că „e ordin...“

Iaca cum prinde pilda păcătoasă dată de sus, ca fiecare săcătura ce se vede pus în un scaun de deregător de obște, pretor, notar, primar, să creadă că legea e pentru pisică, dar el n'are să țină samă de ea! Voința lui, uneori nărozia lui, e „lege“... Că așa fac și cei de sus!

Nenorocitul de Primpretor al plasei Șarmașului, nu-l știm cine-l, de sigur e un slugoi al Jdanilor, — a dat cu dela sine putere, ordin că Calendarule naționale românești sunt oprite în România, iar cele antisemite (ce se ating de platurii Jdanilor) și mai și!

„Calendarul Național“ al nostru pe 1927, e prea nevinovat, aproape nu le are în anul acesta grija Evrellor. Dar chiar de ar avea zece de pagini despre el, — e un alfabet în ale legilor, slugbașul ce se repede așa de capul lui asupra unei cărți literare să o confiscă! El nu e Procuror, el nu e Cenzor. Cu ce drept își pune pene ce nu-s ale lui? — Sau ne poate al arăta pe un scriintit mai sus pus ca el, care să-l fi dat o astfel de poruncă?

Isr săracul birău și săracul notarăș (săraci cu duhul, că la pungă or fi avind ei poate ceva cinste mare dela jidanii), el nu știa, că atunci când se confiscă o carte sau o tipăritură, nu chemi pe cel cu „vina“ la tine, ci te arunci asupra lui fără ca el să știe, și-l cuprinzi scrierile oprite acolo la el în casă, i-le cauți prin mese, prin dulapuri, prin pod, prin pivniță, prin curte. El chiamă pe cel împrișinat să vie el cu ele la el! Și au găsit un biet de Român care s'a dus, — deși nu era dator.

Dacă undeva se va mai întâmpla vre unul cumpărător așa ceva, să știe, că nu e dator nici a l primi în casă, fără să-l arate hotărîre în scris dela Procurorul sau Ministeriu.

Am făcut arătare la București asupra căpiașilor din pretura Șarmaș și-l vom da în judecată, cerându-le despăgubirile cuvenite.

Pacea lumii.

Se vestește, că în 17 Dec, noaptea, o revoluție a izbucnit în orașul Kovno, unde e guvernul Litvaniei. Răsculații, înțelegi cu armata, au alungat guvernul și l-au luat ei local.

— În China luptele se țin încă lanț. Streinii se simt în mare primejdie. Misionarii (trimiși pentru răspândirea credinței creștine) au fost sfătuiți să părăsască țara.

O a patra flotilă (armată de corăbii de războiu) engleză a plecat spre țărmii Chinei, — pentru a apăra la nevoie orașele de pe coastă, în care se găesc și mulți englezi și așezăminte mari de-ale lor.

Iubite cetitor!

Ne-ai cetit gazeta? Nu o aruca Ci o dărucește la o rudă-a te S'au la un prieten, s'o vadă și el. Lui li faci un bine, gazetei la fe

Mărea noastră nepricepere.

Arma cea cu care se bate lumea noi — o dăm altora în mâni, și noi ne lăsăm cu mâna goală!

— Unde ne e înțelepciunea? —

Numai cel ce umblă cu ochii închiși prin lume nu vede, că și azi, ca totdeauna, cel cu bunăstare, cu avere mai mare, stăpânește pe mulți din jurul său, rămași mai săracuți. Avere, banul, e arma care îl ajută să se țină mai presus de alții mai puțin „înarmați” cu această armă fermecată.

Știința, firește e lucru foarte prețios, dar ajutată de stare materială bună, lucrează cu zece puteri!..

Asta o vezi în viața omului singuratic, în a familiei, în a întreprinderilor. Uite colea pe bogătașul cutare, cum îi fac închinăciuni cei din jurul lui, chiar și atunci când nu-i nimic de el, când capul lui e gol, dar punga lui e plină. Sau uite la întreprinderea cutare, Banca cutare, cum se îmbulzesc în jurul ei toți câți ar dori să se înfrupte și ei un pic din grămăjoarele de aur ce se adună pe masa ei... Nu le mai pasă că stăpânii sunt niște scârboși ori păcătoși; toate urâțeniile lor sunt coperite de — scilicet aurului de pe degetele lor, de pe peptul lor, din mâinile lor.

Apoi, — chiar așa e și în viața popoarelor. Poporul bogat e tămâiat de către popoarele mai sărace. Acestea i se închină, nu atât lui, cât vițelului de aur din brațele lui. Poți fi tu, popor nevoiaș și sărac, ori-cât de viteaz, de isteț, de bun chiar, dacă n'ai temelie puternică materială sub picioarele tale, nu te ia lumea în samă, ci lumea se uită în gură la poporul cutare bogat, care când și-o scoate sabia din teacă, are cu ce duce războiul înainte, făcând voie de luptă soldaților săi prin traiul bun ce li-l dă... Pe când tu, popor viteaz, dar gol la șerpar, a doua, a treia zi flămânzești, încep a curge zdrențele de pe tine, — și-atunci vai de luptătorii tăi. Când corăe mațele, nu pot lupta brațele... Că nu de prost a spus-o Napoleon cel mare: „Soldatul se luptă cu stomacul!”, ceea-ce înseamnă: Dă-i soldatului hrană bună, și atunci el se va lupta bine, altfel nu. Și nu de prost, alt mare general biruitor în războaie, a spus: Ca să bat toată lumea, îmi trebuiesc trei lucruri: 1: bani, 2: bani și 3: bani!

Ba este un popor, care nici nu-și mișcă brațul său nici odată, stă numai la masă și după țărăbă; el are ca „soldați” — galbenii! Și cu ajutorul a-

cestora și-a supus sieși toate popoarele de pe glob! Azi care de care din aceste popoare, se simte mai rob poporului cu soldații de — aur!

Ei, bine, dacă așa mare însemnătate are banul, bunăstarea, averea, dacă putem zice că „banul e arma cu care se birue lumea!”, — atunci uitați-vă, frați Români, și mirați-vă de ce vedeți în țara noastră.

În țara asta stăpânitor e neamul românesc. Stăpânirea dă puțință ocârmuitorilor să-și ajute foarte mult pe fiii neamului lor, a ajunge la bunăstare, la avere, a-i înarma cu arma cea așa de biruitoare în viață!

Dar uitați-vă și vedeți ce se întâmplă la noi?

Par'că oamenii noștri sunt căzuți pe cap; par'că D-zeu, ori Duhul rău, i-a legat la ochi. Ei în loc să se folosească de putere, pentru a-și împărți daturile între copiii neamului lor, a le încărca acestora brațele cu „arma cea fermecată”, — ei o iau cu ridicata și o aruncă în brațele celui mai dușmănos neam de pe pământ, și-l înarmează pe acela, ca — să ne poată bate pe noi înșine și aci acasă, și în străinătate!

În loc ca cei cu puterea în mână, la toate prilejurile unde statul împarte întreprinderi însemnate de câștig, să tragă înainte pe frații lor, la arandările de averi ale statului, la licitații de întreprinderi, la zidiri, la licenții de farmacii, de crîșme, de debite de tutun și sare, la lucrările uriașe de păduri, — totatătea izvoare puternice de îmbogățire, — ei la toate acestea îl caută ca cu ochianul pe jupânul jidan, și-l încarcă cu dreptul de a lucra el, de a se îmbogăți el, de a se înarma el cu arma banului celui care cârmuește lumea și supune popoarele!

Noi ne dăm de bunăvoie din mâni arma în mâna dușmanului și i-o îndreptăm chiar noi asupra peptului neamului nostru!

Iaca lucrul pe care noi nu-l putem pricepe! Iaca păcatul pe care noi nu-l putem ierta stăpânirilor românești a țării noastre.

Iaca pentru ce noi cerem: Adă Doamne, odată, stăpâniri adevărat românești și creștine în țara asta, — ca acelea să ajutore pe Români și pe creștini, nu tot pe cei mai vajnici dușmani ai lor!

Scrisoare din America.

— Din Fordson. —

23 Nov. 1925.

Dle Redactor! Vă scriu cam năcăjit de celece am pășit. Că tocmai alaltăeri, Sâmbătă, și ieri Duminică, erau zilele când noi aveam să gustăm fericirea, de a avea în mijlocul nostru pe Regina Maria. În aceste zile avea să fie în Detroit și Fordson (orașul ce poartă numele lui Ford, — înainte se zicea Springwells). Și tocmai în ajun de a ne cerceta și pe noi, a primit chemare de acasă, să se întoarcă în țară, căci scumpul ei soț și dragul nostru Rege, e bolnav. Și ne-a lăsat și a plecat.

Și, Doamne cum ne pregătisem de frumos ca s'o primim. Cele 14 organizații românești ce avem în aceste 2 orașe, cluburile bisericesti și școlare sau economice, toate au format un Comitet de 30 de persoane, care a făcut toate pregătirile de primire. Se adunaseră și se făcuseră de nou sute de costume naționale, drapele, decorații, flori și altele.

Iar Englezii erau mai pregătiți ca noi. Și toți au rămas cu părerea adâncă de rău, cu un mare gol în suflet, când am auzit că e silită să plece acasă. Ne părea rău de noi, dar ne părea mai rău de Ea și de scumpul Rege, pe care Dzeu să-l facă sănătos și bine!

Ne-am mângâiat totuși cu aceea, că M. S. Regina ne-a lăsat aci, ba ni l'a trimis, ca un semn gingaș de luare aminte, pe Fiul său iubit, pe Principele Nicolae. Prințul a venit, ne-a dat prilej a-l primi la biserică „Sf. George” a Românilor din Detroit, în care îl așteptau două tronuri împărătești, unul pentru Regina, unul pentru Prinț. Unul a stat gol, orfan, în unul a stat în vremea sfîntei slujbe drăguțul Prinț.

Dela noi l-au luat în primire Americanii. Milionarul Ford l'a purtat prin uriașele lui Fabrici de automobile, tractoare și aeroplan.

Maestrea Sa Regina, cu Principele Nicolae și Prințesa Ileana, ne-au făcut, prin venirea lor în America, foarte cunoscuți și iubiți pe noi Români și au făcut țării foarte mult bine.

Doar așazii „Socialiști români”, având printre ei sponzi streini, s'au purtat urât, au scris și au făcut propagandă contra Reginei. Ne-a fost rușine de răutatea și întunecarea minții lor, dar n'aveam ce le face.

Ale noastre suflete, ale multimii covârșitoare de Români, și au oglindit simțămintele în poeziile ce cari eram pregătiți a o primi. Vă le trimitem spre vedere.

Dumitru Iridon.

Publicăm cu plăcere azi una din aceste poezii, pe care dragălașa copilă Aurelia Sămărgăhan era pregătită să i-o declame M. S. Reginei la primirea în Detroit. Iată inimioasa poezie:

Bine-ai venit, Regină, Zână,
Și mama noastră cea prea bună!
Noi foarte-foarte te-am dorit,
Și-ți mulțumim că ai venit!

Regină Zână, a unei țări
Din Răsărit de Soare,
De unde am venit și noi,
Din România Mare.

Regină-Zână, a unei țări
Cu câmpi în flori, cu munți și văi,
Cu mari crezi de boi și oi,
Și foarte mulți eroi!

Regină-Zână, mulțumim
La Zădărnul cel divin,
Că datu-ți-a un chip senin
Și-un suflet mare și creștin!

Căci prin frumseț Tu 'ntrupezi
Prea dulcile flori din livezi,
Iară prin mari fafete tale
Plinești a Sfinților chemare!

Prin frumseț de cucerești
Atâtea inimi omenești,
În fafete mari fiind bogată
Te-admiră astăzi lumea toată.

Noi azi nespun ne bucurăm,
Iubire sfântă îți păstrăm,
Și pe copii t-om învăța,
Să te iubească-aseamenea.

Noi știm că unde te ivești
Iubire 'n juru-ți răspândești,
Și-onoare țării Românești!
La mulți ani, mulți ani, să trăești!

Dum. Iridon.

Un răspuns.

Pentru cei ce mai au pe cineva
rămas din anii războiului
prin Rusia.

Veniind la noi un țaran de aici să-i dăm sfat, că ce hârtii să trimită el fiului său din Rusia, ca acela să poată veni acasă?, — am făcut și noi întrebare la Subprefectul județului.

Fiinlcă nici județul nu avea nici o îndrumare la treaba aceea (spre puțină laudă a guvernelor, care de atâta vreme știu că avem încă oameni ră-tăcitori prin Rusia, și ei n'a dat îndrumări macar județelor ca să știe să invete pe cei cari îi cer sfatul), — dl Subprefect al județului nostru a trimis întrebarea la Ministerul de Interne, să i dea el o îndrumare bună, fără greș

Ministrul de Interne (peste treble din întru ale țării) a trimis întrebarea la Ministerul de Externe (peste treble din afară, cu alte țări), — căci acela trebuie să știe ce i de făcut cu oamenii aflați prin țări străine.

Iată ce răspuns a dat Ministerul de Externe (cel pentru străinătate):

„Pentru a se putea interveni cu folos la aducerea acasă a foștilor prizonieri în Rusia, — să se trimită la acest Ministeriu (de Externe), Departamentul I, un Extras de naștere, (carte de botez), un Certificat de naționalitate (adeverință că e cetățean al țării) și adresa acurată, deplină a prizonierului în Rusia.”

Așadar, acei ce mai aveți pe cineva pe acolo, care ar dori să vie și nu poate, — trimiteți

celui 3 lucruri cerute mai sus, pe adresa: Ministerului de Externe, Departamentul I, în București, — și el le va înainta pe calea sa sigură la locul lor, făcând intervenire la deregătorii rasești, ca să-i dea drumul și să-i facă ușurință cetățeanului român, a veni acasă.

Noi n'avem legături de dreptul cu Rusia, — dar Ministerul să ajutăm cu trimiterea Poloniei în Rusia, și prin ei poate ajuta.

De ce n'are Bucureștiul apă destulă?

— Ne pare bine că nu are! —

Cei ce n'au cunoscut Bucureștiul de înainte de război, cum n'au cunoscut peste tot nici țara, și cei ce nu au dragă nici țara, nici capitala ei, Bucureștiul, — vorbesc azi despre acest București mai mult cu hula și cu luare în deșert. Intre altele că — nu are nici apă la lăca și la focul dela „Palatul Regal” se văzu acest neajuns, că pomplerii nu aveau apă.

Noi, cărora ne e dragă țara și așa cum e, și capitala ei și așa cum e, că de n'o fi frumoasă țara ca Franța, sau ca Anglia, dar sufletului nostru e frumoasă, pentru că e românească, și Bucureștiul ei de n'o fi ca Parisul sau Viena, tot ni e mai drag ca acelea, căci e românească. — noi facem și pe alți frați Români să înțeleagă scânderile ce le are încă țara noastră de azi și capitala ei, ca și locuitorii ei. Dașmanii noștri nu știu decât să și scoată limba: Uite, aveți țară înapoiată, popor rămas napoia altora, domni ca năravuri rele, capitala (orașul cu scaun de Domnie) napoia altor capitale. Iaca n'are nici apă câtă-i trebuie!

Sfatul nostru către frații noștri este acesta: Nu sămănați merenii România cu Anglia, cu Austria, cu Franța, cu Germania. Acelea s'oporesc pe cari le așezat Dzeu pe loc cu noroc, scutite de năvale de neamuri streine peste ele. El s'au putut dezvolta în liniște. Tot ce au clădit azi, clădit a rămas, și mâine au clădit mai departe! Dar blata Țară Românească, a căzut în drumul popoarelor sălbatice, — și a stat venuri în calea hoardelor Turcești, cari vrând să dea câte o raită spre inima Europei, se împedecau merenii de țările românești, cari nu odată le-au făcut pe Turci să moște pământul cu gura și să le napoi spre Țarigrad! În acele vremuri grele ele au stat aci de strejă a creștinătății și în vreme ce celelalte state dela spatele lor creștinesc și înfloresc, ele, Principatele-murice au fereau din gren și sângezu într'una! Ce zideau azi, peste 5—10 ani se dărâma de piholarile vrămașei. De aceea pe țărniții Dunării, pe unde Turcii năvălau mai des, nici nu erau sate zidite pe pământ, că merenii le înghițea pîrjolul păgân,

ci numai colibi săpate în pământ!

Intre astfel de împrejurări, cum aștepti ca Bucureștiul sau Craiova sau Iașiul, să se fi dezvoltat ca Viena, ca Parisul, ca Londra?

Abia după ce sub Regele Carol, așadar lăca numai ieri, România scotără pentru totdeauna jugul tarcesc ce-o rodea la gât de sute de ani, — începu și ea să lăce avântul dezvoltării libere, dovedind puterea de viață a neamului ei!

Acum conducătorii ei se gândiră să și înalțe și Capitala (orașul cu scaunul domnesc), după chipul și asemănarea celorlalte capitale din Europa. Atunci s'au pus și au înzestrat Bucureștiul și cu apă duct (adecă apă adusă din depărtări, din rîuri și izvoare bune), venind pe țevi uriașe și împărțindu-se în tot orașul, în toate casele.

Când au făcut apă ductul, orașul n'avea nici 200.000 de locuitori. Conducătorii lui au zis: îl aducem apă câtă să fie de ajuns nu la 200.000 ci la 400.000 de locuitori și să mai întreacă pentru nădatul grădinilor, spălatul străzilor (ulițelor) și pentru ori-ce trebuință, — așadar apă pentru cam 500.000 locuitori.

Atâta credeau ei că va fi destul pentru o sută de ani, — că orașul nu era să aibă 400.000 locuitori nici în o sută de ani!

Ca urmare și era Bucureștiul înainte de război curat ca un pahar în ulițele lui de frunte. Că le spălau de 3 ori pe zi!

Dar iată că, pe când nici nu se aștepta, Dzeu aruncă cu amândouă brațele norocul peste mult încercata țară! Veni războiul și România leși îndoit de mare din el! Din o țară îndoit de mare, aleargă spre capitală și de 2 ori atâția oameni ca mai înainte. Și Bucureștiul se trezi dint'odată având nu 400.000, ci peste 800.000 de locuitori, unii spun că azi apropie milionul!

Dar țevile de apă au rămas tot cele vechi, — pentru 400.000! Așa că azi Bucureștiul n'are apă destulă ca să adape și să hrănească uriașul furnicar de oameni, decum să mai spele cu așa bășug și străzile, ca înainte de război!

Și acum rău-voltorii sau nepriecăpăți ridă de capitala României, că e „murdară”!

Noi mulțumim lui Dzeu că a ajuns să fie „murdară” (pentru pricinile pentru cari a ajuns), decum să fi rămas curată ca un pahar, cum era înainte de război (când era cât era!).

De aceea azi se la noaptea apă dela curgerea în oraș și se oprește în marile rezervoare, ca să fie adunată multă pe dimineața. Și dacă dă un foc chiar în clasurile câțevile sunt zărace de apă, negreșit că ai o neplăcere, ca și cea dela începutul fo ului dela Palatul Regal. Inșă asta nu înșamnă „nepriecăperă” la conducători.

Dar azi nu se face nimic pentru a avea apă de trebuință? Ba se face! Se pregătesc pe un câmp

pe o coastă mare, departe de București, vre-o mie de fântâni puternice, cari vor fi sfredelite în pământ până la adâncimi mari, unde vor da de izvoare groase. Din acele mii de fântâni apa se va trage cu mașini și se va aduna toată, făcând să curgă pe o nouă conductă uriașă spre București, — și va avea apă nouă și din bășug. Dar lucrarea încă n'a putut fi gata.

Toate orașele mari au dat, în dezvoltarea lor, — doar nu așa de curând și pe neașteptate, — de câte un hol ca Bucureștiul, cu apă la. Un singur oraș n'a pățit'asta: orașul Roma. Împăratul Traian a înzestrat orașul cu un apă duct puternic, pentru locuitorii de 3—4 ori cât avea, — crezând că se va dezvolta uriaș. Dar n'a fost așa. Roma nu s'a dezvoltat decât foarte încet, ba parcă a stat pe loc. Azi abia are cu ceva mai mulți locuitori ca Bucureștiul (are doar un milion și 200 mii).

Știindu-le acestea, nu mai hulești Bucureștiul nostru că azi sunt cam „nespălați”, mai curând te bucuri că s'au lă.

Pe aiurea și pe la noi.

Din Persia.

În Persia, țară de lege mohamedană, în Azia, stăpănită de un Șah, — mâni ascunse au voit să tulbure pacea, țăsând un complot (plan ascuns) împotriva Șahului (domnitorului). Planul a fost descoperit și gândul rău împedecat.

Cercetările ce s'au făcut, au dovedit, că îndemnătorii la răutate au fost Evreii, lucrând din umbră. Ca urmare a necredinței lor dovedite, iaca ce știri vin din Londra, despre stările de azi din Persia:

„Din Teheran se vestește, că mișcările în privirea Jidanilor sau infățșare tot mai aprinsă, și ura împotriva lor e tot mai mare.

Acum câteva zile un deputat evreu din Adunarea națională, după o judecată scurtă, a fost osândit la moarte și împușcat îndată, fiind aflat că a avut parte în complotul împotriva Șahului.

Au mai fost judecați și alți fruntași evrei, dintre cari 3 osândiți la moarte.

Societățile evrești din Persia, au trimis protestare (ridicare de cuvânt potrivnic) către toate societățile internaționale din lume, arătând că Evreii osândiți sunt „jertfele” unei naționalism dus prea departe.

Rabinii din Persia au înaintat cerere la guvernul englez și american, cerându-le intervenire, pentru ca evreii judecați și în curs de judecare, să fie trecuți la tribunalele civile, cari pot fi mai nepărtinitoare decât cele militare. Să ceară guvernul

lui persan să mai amâne câteva săptămâni împușcarea celor osândiți!”

Din aceste știri ochiul limpede văzător multe înțelege: Acest neam păcătos, pe unde numai se vîră în sinul altor popoare, peste tot locul înveninează viața într'un chip îngrozitor! Țes răutăți împotriva conducerii țării, plănuesc răsturnări și tulburări, căci atunci pot ei face „ghileștiuri” mai grase, — și când sunt priși de ceață, strigă „tulăii” peste tot pământul și își chiamă pe frații lor mai mari, cari să împingă guvernele creștine împotriva stăpînitorilor cu cari acele guverne n'au nimic, — și cer judecătorie „civilă”, căci de aceea au nădejde să se poată apropia mai ușor s'o cumpere; și cer amânarea osândeii, că doară pot „ajuta” cu scriperea suralului lor.

În Persia să vă duceți, Japunilor de pe la noi, cari strigați contra țării, că nu vă dă destulă „libertate”!

La Crăciunul de acum.

Sunt mulți ani de atunci, și-mi pare că a fost numai ieri, când de cu seară, cu oare-care fior de bucurie, ne întreceam, care mai de care, copiii satului, să cântăm pe la casele creștinilor „Nașterea Ta Christoase”, sau să rostim pe nerăsunate vre o „Colindă”, purtată din grai în grai. Au fost de sigur cele mai fericele timpuri din viața noastră de copil, ștregăreii satului. Dar atunci, în ajunul Nașterii Domnului, eram așteptați și lușiți de toți, ca niște vestitori ai nașterii pruncului Isus.

Așa va fi fost în toate satele locuite de Români, pe unde s'au păstrat frumoasele și religioasele noastre sărbători, cu obiceiurile lor, prin cari mittele îogănă până seara târziu vorbele: „Bună seara, seara lui Crăciun!”. Nici nu e Crăciunul Crăciun, dacă colindătorii nu ar îmbucura satul cu veștea „că Domnul sfânt s'a născut!”

Iar în ziua Nașterii, când clopotele bisericii sunau des de dimineață, — glasul lor părea mai duos ca altă dată, — și la chemarea lor, creștinii plecau toți îmbrăcați în hainele cele albe de sărbătoare spre sfânta biserică, unde cântările cântăreților și a copiilor sunau atât de înălțător și evlavios...

În acele zile de sărbătoare, împestrifate ca felurite obiceiuri creștinești, întreg satul e și azi vesel și mulțumit, — afară doar de unele case, în cari amintirile din trecut, întristează pe locuitorii lor. La aceste mici colindători nu se oprec, căci ușile sunt înculate, lumina aprinsă nu i așteaptă, ca altă dată...

Satul are azi altă infățșare, decât înainte de război...

Da, Crăciunul nu mai e cel de odinioară. Aceasta o văd mai bine colindătorii, cari nu au străcuțele

pline cu poame și nuc, ca pe vremuri...

Dar, cum să nu fie altcum, când în unele case se mai așteaptă și azi, cu nădejde și cu mare dragoste, cel dus de ani de zile în război: tată, frate, sau fecior...

Și când unii din aceștia, înzadar sunt așteptați, căci nu se vor mai întoarce la ai lor!... D-mul acela și-or fi dormind somnul de veci prin cele văi sau dealuri străine și necunoscute...

Locul acestora stă orfan la masa de Crăciun... încărcată altădată cu tot felul de bunătați, pentru toți ai casei...

Nici cântăreții bisericii nu mai sunt toți la locul lor. Lipsește cantorul Mitru, care la praznice se întrecea la „Svetlină” și „Irmos” cu dascălul Nicolae, mare cântăreț și tipicar și el. Iar glasul părintelui Ieronim, jalnic și sigur, fără cei doi cântăreți, nu mai răzbește de lacrimi, ca să pomenească la această sărbătoare pe cel mulți morți departe, pe cari sufletele celor dragi ai lor îl tot cheamă...

La auzul numelui lor, un fior și tremur de inimă, trece prin cei de față...

Biserica pare un cimitir, unde își plânge fiecare pe mortul său... și înzadar se reculeg părintele Ieronim și cântă prin o potrivită vorbire să alina durerile oamenilor, soților și orfanilor de război...

Așa Crăciun îl așteaptă pe unii și acum. Mulțimea orfanilor nu au Crăciun.

Venși dară cel cu bună inimă în ajutorul acestora și-l mângăieși, nu numai cu vorba, ci și cu fapta! îndurați-vă de orfanii neamului!

Orăștie, 15/XII, 1926.

Dr. Eugen Manteanu,
prim-consilier la oraș.

Ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank?

În 16 Dec. s'a sfârșit la Conziliul de Război din Cernăuți procesul făcut lui Nahman Segal, neam de-alui Marmorosch Blank, care intrând în armată și-a pus de gând să facă și aci un bun ghișeft. Și ca soldat nu poți face ghișeft mai bun, ca dându-te la spionaj în fosul unei armate străine. S'a apucat. A luat de mînți pe un căprar rus Telepenko dela comandamentul garnizoanei Chișinău și pe un alt strein Mikow, ca să-i dea date (știri și însemnări) din orânduirea armatei, că le dă plată de 7000 Lei pe lună. Banii îi scotea dela serviciul de spionaj rusesc, cu care avea legături și care-l infunda cu bani.

Iaca dară ce fac neamurile lui Marmorosch Blank chiar în timp de pace, în armată! Dar mi-țe în timp de război!

Au fost descoperiți și prinși. Tribunalul militar l-a dat lui Segal 5 ani robie, unuia din ortacii lui 4 ani și celuilalt 2 ani.

NOUȚĂȚI

Curs de limbă română la Universitatea din Roma. Guvernul Italian a hotărât să înființeze la Universitatea din Roma o catedră de Limba Română, pentru tinerii italieni cari vor să cunoască limba română, în scop de a putea ține legături culturale și de orice fel cu țara noastră. A încredințat catedra dlui Profesor Claudiu Isopescu (bucovinean), iar în 17 Dec. a ținut întâia lecție de limba română la Universitatea din Roma, fiind de față mulți studenți și Rectorul și mulți profesori și public din Roma. E un semn de frumoasă luare aminte a Italiei pentru România și semn de tot mai strânse legături în viitor.

Producție de Crăciun „Reuniunea Meseriașilor Români din Orăștie, invită la Producția Teatrală-corală împreună cu dans, ce o va aranja a doua zi de Crăciun, în sala „Central” din Orăștie. Cântă corul Meseriașilor condus de d. Prația; meseriașii joacă două piese teatrale, dăoara Cornelia Jurca declamă. Venitul curat e destinat pentru întregirea fondului „Casei Culturale” a Renn.

Nu întredoași a vă înscrie în listele de alegători cari se statoresc în luna asta Decembrie la fiecare primărie. Căci se poate întâmpla să avem alegeri de orice fel în anul ce vine, și cei ce nu s'au scris în liste, nu pot vota! Întredoași în primărie de sunteți însuși în listă ori nu, și care e lăsat afară pe nedrept, să des repede cerere de a fi luat.

Producțiunea dela Deva, organizată pe Dumineca trecută de către comitetul pentru ridicarea Monumentului M. Sale Regelui la Orăștie, — a reușit peste așteptare de bine, și ca distracție a publicului și ca succes material. Drăgălașa copilă Doina Dobo (Orăștie), care a avut cele mai multe puncte în program, s'a produs drăguț de tot cu micile sale „cuplete”, cântând

Celor ce tușesc
Celor ce au flegmă
Celor slabi la plămâni
le aduce alinare, vindecare,
poftă de mâncare și putere
leacul

SIROMALT

care e prescriș
ca tîmăduitor
de cei dintîi
Doctori din
lume

Se capătă în
toate farmaciile
(apotecele). Ce-
reți „Cărticica
cu îndrumări
pentru cei cu
plămâni s'abe”
dela

Laboratorul

„GEA”-Kraye
(264) Timișoara, Nr. 36. 1-2

Prețul foilor noastre

în anul 1927.

Ținând samă de scumpirea ce ni se vestește de pe acum, a hârtiei, a tuturor materialelor tipografice și a lucrătorilor, — ne vedem siliți, împotriva dorinței noastre, a urca și noi prețurile acestor foi pentru anul viitor.

Totuși, ținând samă de lipsa de bani ce bîntuie între țărani, ca și, de altfel, și printre domii până sus, — facem o ușoară urcare de **numai 20 Lei pe an**. Așadar vom da:

„Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat”, la oaltă, cu **Lei 170**. (față de 150 Lei cât erau în anul de față).

Pe jumătate de an **85 Lei**,

Pe un pătrar de an **45 Lei**.

Pentru aceia însă, cărora și atîta le e prea mult, și ar dori să aibă numai una din aceste foi, — le dăm și deosebite de oaltă: și anume:

„Libertatea” singură . . . cu **120 Lei**.

„Foia Interesantă” singură . . . cu **80** „

„Plugarul Luminat” singur . . . cu **50** „

„Libertatea” duce cu ea în fiecare săptămână pe una din cele 2 adaosuri ale ei, „Foia Interesantă” sau „Plugarul Luminat” (acesta odată pe lună). Dar când dăm „Plugarul Luminat” nu putem da și „Foia Interesantă”.

— Pe cei ce abonează numai pe un pătrar de an (pe 3 luni), îi facem luători aminte, că au să trimită **45 Lei** pe acel timp, nu mai puțin, și că îndată ce li-se împlinesc cele 3 luni, foile înceată a le mai merge, dacă n'au trimis banii pentru mai departe.

Rugăm plata, cât se poate, pe anul întreg, sau cel puțin pe jumătate. Plățile pe pătrar de an ne dau prea mult de lucru și ne fac multă încurcătură.

frumos și gestionaând cu talent. Dăoara Ili Dobo a declamat cu măiestrie poezia „Idealul” de Coșbuc, iar dăoara Lia Steer a dansat cu mlădieri de artiată un dans spaniol.

Sala plină ca arare ori, a rămas deplin mulțumită de producția drăgălașelor artistice orăștience, — iar venitul curat în folosul fondului la Monument a fost și el frumos: 11.000 Lei.

Cercetările făcute la Chișinău în pricina încăerărilor dintre studenți și Evrei, au dovedit în chip oficios, că acei cari au atacat întâi, șșadar au deschis cearta, au fost Evreii. „Parlagii” (calfe și ajutoare de măcelari) au leșit în drum pe unde treceau studenții, toși cu cușilete de măcelari și cu toporașe la șold, și au început a arunca vorbe și amenințări studenților, cari treceau pe străzi cântînd cântări patriotice. Da ă studenții nu urmau drumul liniștit, se întâmplau vărșări de sînge. Totuși dela o vreme, când evreii au dat cu petri și au lovit pe dl Gârneață, — furia s'a deslăntit. La Visterniceni evreii au dat cu petri după tren spărgînd câteva ferestri. La Călărași au fiuerat pe studenți și au dat cu petri în tren, — la ce studenții leșind din vigoare au pus pe fugă pe mișei atăcători. Se vede că le trebuia scandalul, ca să umplă lumea cu minciuni că „Romunii îi omoră”, — cum au și făcut'o prin folle lor și prin telegrame în străinătate.

Pentru reînvierea și cinstirea vechilor și frumoaselor noastre cîntece de Crăciun și pentru învierea sufletului nostru creștin românesc, corul mixt al șșcoalei normale „Andrei Șaguna”, și corul mitropoliei, sub conducerea prof.

Timotei Popovici, au dat Duminică, 19 Decembrie 1926 la orele 4 d. a. în biserica Metropolitiei din Sibiu, Concert religios de colinde și cîntece de stea, cu program bogat. Au cântat vre-o 15 colinde a leze, de Dima, Baciu, T. Popovici, Kiriac și Cucu, iar dl prof. G. Major a vorbit despre Colindele în creșterea tinerimii.

O fabrică mare de locomotive și reparații pentru căile Ferate se va înființa la Plocești.

Cel-ce mai aveți hîrtii vechi de 560 Lei, țineți samă că numai până la 31 Decembrie (în ajunul Anului nou) se mai primesc! De aceea cari le mai aveți, — mergeți încă în zilele acestea cu ele la Perceptoratele de dare și plățiți vă darea cu ele, — sau unde aveți cursurile (filiale) ale „Băncii Naționale a României”, mergeți acolo, că vi-se mai schimbă. După 1 Ianuarie nu vi-le mai primește nimeni.

Înc'o gazetă ungurească pe Valea Jiului. Fiindcă în jurul marilor bășaguri (mine) dela Petroșani și jur, Românii încă sunt tot codași și streinii atotputernici, și printre lucrători și prin cancelarii, — ungurii și jidanii se văd îndemnași a-și scoate foaia lor deosebită (Zsilvögyi Magyaraság). Stăm bine.

Furt mare la posta din Simeria. Săptămîna trecută s'a furat la posta din Simeria peste un milion de Lei. Funcționarul spune că el s'a dus până la tren, că nu șștia ce avea de lucru cu cei dela vagonul de postă și a „uitat” chelle pe masă în postă. În vremea asta cineva, vre-un „spirit”, a intrat în

postă, a luat chelle de pe masă, a deschis, a luat și a plăcat.

Institutul de credit „Ardeleana” din Orăștie sistează operațiunile pentru partide pe timpul din 1-8 Ianuarie 1927, în scopul de a face încheierile conturilor în registre, în care timp nu va putea sta la dispoziția onoratului public.

(947) 1-1

Direcțiunea.

Solomon Izrael era în 1918 atotputernic pe la Cluj și iar. Tăta și spăzura la Români, cum îi poartă numele, după același jafala. Apoi s'a retras în Ungaria, cu „armatele” lui Bela Kun. De-o vreme, nemai plăcându-i apa din Ungaria și aflând că în România jidanii sunt ca la el acasă, — a avut îndrăzneala să vie în țară și să se așeze la Câmpia Turzii. Aci a făcut mulțime de îngelători. Cunoscut de cineva că cine-mi e, și dat pe mâna poliției, azi e în temniță în Cluj cu fere pe mâinile ticăloase cari au răpus viața multor Români nevinovați. Acum e nădejde că și va lua și el plata. Dar zice că nu l' pasă, că — viața tot nu l'o ia nimenea, cum a luat-o el la alții, — căci la noi nu este pedeapsă cu moarte ori ce fapte bestiale al fi săvârșit.

Aviz muzical. Se anunță pentru cunoștința tuturor, că în luna Iunie a. c. s'a furat partitura de orchestră, soli și cor, — a actului doi de la Opera „Tanla”, compoziția dlui S. Horceag. Compozitorul o are în copie — și Opera se va juca la Orăștie în ziua de 19 Martie 1927. În aceeași seară va fi și Concert simfonic; se va cânta Simfonia H. mol de S. Hubert și Ouvertura „Visul unui amurg” (Pigoiul) de S. Horceag.

Dela primăria orașului nostru. Ordonanță. Toți acei locuitori, societăți, întreprinderi și asemenea acestora, cari au firme afișate, să se prezinte până Marți în 28 Decembrie anul curent, la primăria orașului, cu textul firmelor scrise, pentru a fi cenzurat textul firmelor. Cine folosește firmă necenzurată de primărie, va fi pedepsit.

Mare nenorocire s'a întâmplat luni în săptămâna trecută în mina de cărbuni de lângă satul Mogoșia (lângă Dej): o parte din bolitura minei, mulată de ploaie, s'a prăbușit peste cei vreo 15 lucrători ce se aflau în mină. Șase înși n'au mai putut fi scoși decât morți, celalții greu răniți.

Abecedare pentru adulți. Comitetul central al „Asociației” din Sibiu mai având de împărțit un număr de Abecedare pentru neșitorii de carte viștrici, săraci, — domni învățători și preoți, cari s'au hotărât să ia cursuri pe seama acestora, să se adreseze „Asociației” la Sibiu (str. Șaguna 6) pentru ca să fie împărțite după putință cu abecedare.

Aeroplane uriașe zidește Anglia, pentru a zbura dela Londra în Indi. Vor merge 6500 kilometri fără a se da jos pentru luare de materiale (benzină, etc.), cu 112 kilometri pe clas. Fiecare poate duce 100 de oameni și 10 mii metriche de alte bagaje.

APEL către absolvenții Școlii Comerciale Sup. gr. or. române din Brașov, promoția 1907. În primăvara anului 1927 vom să arădem o întrunire colegială, cu ocaziunea aniversării a 20 de ani dela absolvirea școlii. Rog deci pe toți colegii să binevoiască a mi comunica fără întâr-

ziere adresa și eventualele propuneri în legătură cu această întrunire.

Data și programul întrunirii se vor comunica în scris la timpul său.

Dorindu-Vă tuturor Sărbători ferice, Vă îmbrățișeză cu dragoste frățască al vostru devotat:

Stefan Peneș,
„prefectul promoției”,
— Cluj, str. Minerva, 11

Bătrân călcat de tren. Bătrânul de 80 de Petru Tirc lui Ticoi din Petrița a fost tăiat săptămâna trecută de trenul ce merge dela Petrița la Lonea. Sărmanul; 80 de ani nu l'a răpus nici o boală, până ce clasul rău îl duse pe linia ferată, ca să l' calce de viu mașina.

Cicerea greu bolnav. Alt cap bolșevic e bolnav. Oare acesta cât va lăsa după el, la caz de moarte, dacă Krassin a lăsat 400 000 000 franci francezi și dacă Dr. Rakovski are 900.000.000 franci francezi?

Pentru America

și Jugoslavia.

— Prețul cărților și foilor. —

Frații noștri din America și Jugoslavia — ca și din alte țări străine, — pot primi folle noastre în schimbul prețului arătat în fruntea lor. În acel preț îl pot plăti sau în banii țării lor, socotind căși banii de același se cad pentru suma de Lei ce vor să trimiță, sau în Lei românești.

Trimiterea banilor, Americanii o fac depunând la o Bancă sau Agenție, suma ce vor a ne trimite pentru care primesc cec adresat unei Bănci de aici din țară. Rogăm să se trimiță tot prin băncile românești (ca „Albina” care are legături bune în America, sau „Timișana” sau altele, din cele mari, cunoscute și în America). Pot cere să ni se plătească în Lei sau și în dollari, pe cari îi vom schimba aici.

— Din Jugoslavia ni se pot trimite banii în Dinari și anume punând Dinarii în Scrisori de bani, de cari se află la postă, zise „Scrisori de valoare”. Acelea ne vin cu dinarii în rindulă și aici schimbăm dinarii unde putem.

Din alte țări tot așa e mai bine: a pune banii țării în scrisori recomandate, arătând la postă că scrisori cu bani, fie banii românești fie de al țării aceleia.

Cărțile ce ni se cer, nu se pot socoti după prețul arătat în foile ca preț pentru România, căci în străinătate posta e îndoit de scumpă. Să se pună prețul cam de 2 ori cât e arătat pentru țară, — și de o fi prea mult cu ceva, punem noi încă cărți ori fol, pentru partea de de bani ce venit prea mult.

Pământ de vânzare.

Lângă gara Orăștie se află de vânzare 5 jugăre de pământ sămănat cu grâu. — Informații la:

956 1-2 **George Niohi,**
Orăștie, str. Prund nr. 5.

Casă cu cârcimă și moșie de vânzare.

Lângă gara Simeria, între drumuri, se află casă cu cârcimă la drum, lângă moșie cu abori, având 9 camere (odăi) mari, o sală și loc de prăvălie; fundamente de ciment, zid, țiglă, în stare foarte bună. Are tot inventarul necesar crîșmei (mese, scaune, sișete, etc.) Are țigere foarte bună, aflându-se la încrucișare a 4 drumuri și fiind lângă gara Simeria cu linia Petroșeni. Are cușlărie, șoproane, grăjduri, șură în cu te separată, grădini.

Lângă ea 7 jugăre moșie clasa I, într'o tablă. Pe moșie încă casă nouă de zid cu țiglă. Pământul foarte bun de grădinărit, fiind la marginea caratului morii.

De vânzare din mână liberă, fără sarcini. Condiții de plată ușoare. — A se adresa proprietarului:

953 1-3 **SIMION DĂMIAN,** Orăștie (lângă postă).

CALENDARUL NAȚIONAL

al „FOII INTERESANTE”, pe 1927.

Are, pe lângă partea calendaristică, toate datele și îndrumările ce le așteaptă cetitorul dela un Calendar: Posta, Telegraful, Telefonul, Scala timbrelor, Sărbătorile naționale; Mersul vremii și Povește economice la fiecare lună, — și celelalte.

Ilustrații (chipuri) are pe cari nu le găsești aiurea: Chipul *Căminului Cultural dela Iași* atâta cât era lucrat la 1 Octombrie 1926: zidite 3 etaje (al 3-lea rînd peste cel de jos). E o bucurie a-l vedea.

Aduce apoi fotografiile (chipurile) celor **10 deputați ai Ligii Apărării Naționale Creștine**, întâia ceată a acestor luptători creștini, care a străbătut în Parlament, în frunte cu Steagul Nou ridicat de „Ligă”. Incolo felurite vederi din țară și din lumea mare, — apoi cetiri alese, poezii, schițe, nuvele, populare ș. a.

Cum se vinde Calendarul?

1 Calendar singur: **cu 16 Lei.**

Trimise pe postă, franco-recomandat, fiind asigurate plata la postă mult scumpită față de trecut, calendarele se trimit cu următoarele prețuri:

1 până la 5 exemplare, cu 20 Lei unul.

Dela 6-10 cu 15 Lei unul.

Dela 10 în sus, cu **12 Lei 50 bani** unul, și peste prețul tuturor laolaltă socotit, se adaugă 6 Lei taxa de postă recomandată. (Așadar pentru 10 exemplare trimiți **125 Lei** și 6 Lei recomandarea, de tot **131 Lei**; — pentru 20 exemplare **256 Lei**, și așa mai departe).

Toate se dau la postă recomandată, adecă asigurate că nu se vor perde pe postă și că ajung negreșit la mâna celui în drept.

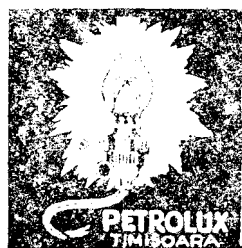
Se trimit de aici în șirul în care vin cererile.

Fără bani înainte veniți, nu se trimit. — Numai abonaților noștri vechi, cari au foaia de ani de zile și au plătit-o cinstit, le trimitem, la cerere, câte 10-15 ex. pe cari să le plătească după vânzare, — oprindu-și 3 Lei la fiecare exemplar vândut, pentru osteneala lor. — La vînd cu 16 Lei unul.

A se trimite bani și cereri la:

Admin. „Libertatea”
Orăștie (jud. Hunedoara).

(6) 5-

„Petrolux” este o lampă miraculoasă

Becul poate fi întrebuințat în orice lampă. Consumă orice fel de petrol, produce o lumină de 90 de lumini. Consumă în 15 ore 1 litru de petrol.

Cumpărați numai becuri de „PETROLUX” Feriți-vă de imitațiunile l' Coreji lista de prețuri gratuite.

„PETROLUX”, TIMIȘOARA, STR. I. VĂCĂRESCU 30

Prețul unui bec complet, franco-rambursat Lei 750 -
Prețul unui bec de masă Lei 1500

Feriți-vă de imitațiuni fără valoare! — Cumpărați numai dela reprezentantul nostru dovedit sau dela firma de mai sus!
În sezonul Crăciunului și Anului-Nou, vindem cu prețuri scăzute!

Mulțumită publică.

La petrecerea de culesul viilor, aranjată de „Reuniunea Meseriașilor Români” din Orăștie, au binevoit a contribui cu suprasolviri următorii domni:

Kartman, hotelier, 500 lei; Dr A. Vlad, 200 lei; — câte 100 lei: Al. Herlea, priwar, I. Branga sen., C. Tulvan, P. Androne, R. Spudercă, I. Lupan Iun., N. Opincar, cejocar, I. Herța; — câte 75 lei: Dr V. Popu, Nița Branga, V. Margel și E. Megyesi; — P. Drăgan 60 lei; — câte 50 lei: Locot. Grozav, A. Georgiu, Av. Dan, A. Chiș, H. Glatz, Tr. Cleja dna Miroviț și G. Popa; câte 40 lei; dna văd S. Opincar, Val. Pop, dir. „Ard”, P. Herța, N. Drăgălin și Ilie Mecea; — M. Hirsch, 35 lei; — O. Opreța, 30; — câte 20 lei: Prof. Ciomașiu, D. Pardes, I. Miclea, G. Popovici, I. Sponor, P. Enyedi și N. Opincar, măcelar; — N. N., 15 lei și D. Siminic, 10 lei.

Primească și pe această cale sincere mulțumiri din partea

Comitetului.

PODGORENI!

Atreg atențiunea marilor podgoreni, Cooperatorive, Bănci și comercianți de vițe, că în pepiniera mea se pot cumpăra în orice cantitate și cu prețurile cele mai avantajoase renumitele *vițe altoite* de 1 și 2 ani cu rădăcini abundente din **ERMELLÉK** și varietățile direct producătoare, nobilizate prin fecundarea polemului de flori. La cumpărări mai mari, reducere considerabilă. — La cerere trimit imediat gratis și franco catalogul meu. Adresă:

Ștefan Kágyi Szabó
(950) proprietar de pepinieră 1-10
Oradea, Parcul Carmen Sylva 12.

Publicațiune.

Primăria comunei Cugir dă în arândă dreptul de adunat vană în târgul de mărță și de vite mărunte, pe timpul dela 1 Ianuarie 1927 până la 31 Decembrie 1927, prin licitație publică, care se va ține în 27 Decembrie 1926 ora 11 a. m.

Prețul de strigare pentru târgul de mărță e 20.000 Lei, pentru târgul de porci e 1000 Lei.

Licitația va fi cu oferte închise, conform art. 73-88 al contabilității publice pentru târgul de mărță, și orală și cu oferte închise pentru târgul de vite mărunte.

Condițiile de licitație se pot vedea în cancelaria primăriei comunele în orele oficiale.

Cugir, la 8 Dec. 1926.

I. Baluț, V. Motoașcă,
primar. notar.
(945) 2-2

TAUR, de un an și 5 luni, soiul Simenthal, cap alb, picioarele albe, aflat de clasa I, — e de vânzare la:

Petru Oana,
(940) 2-2 Rapoltul-Mare, p. Simeria.

Casă cu atelier de brutărie

e de vânzare în Orăștie, strada Titu Măiorescu (Tamarilor mari) Nr. 21. Informații în casă.
(948) 2-2

Au sosit mărfurile de Crăciun!

Mare depozit de ghețe de zapada și de galoși în toate mărimile și de toate prețurile și blăniță de iepure de Congo, pentru șoșoni.

Toate ghețele de piele se vând cu preț scăzut foarte, — fără concurență!

Mare depozit de ghețe de piele pentru domni și dame, precum și geți reticule, cu prețurile cele mai joase

Toate părțile necesare pentru ghețe negre și colorate, în soiuri de piele indigenă și streină, — precum și material de tălpi clasa întâi, — cu prețuri solide de zi.

Ghețe de zăpadă și galoși purtați, se primesc spre reparare și se repară ieftin și fără greș, în:

Depozitul de piele și de Ghețe de fabrică:

RUDOLF KOOTZ, Orăștie.

(933) 5-5

Primăria orașului Hunedoara.

Nr. 2228-1926.

Publicațiune.

În urma ordinului Ministerului de Interne Nr. 32 025-1926. C. se publică din nou, că în ziua de 11 Martie 1927, ora 9-11 a. m., se va ține licitație publică minuenă pentru darea în întreprindere a lucrărilor de pavare a străzii „Principiile Carol” din orașul Hunedoara.

Lungimea străzii de pavat cu pavale de trachit e de 116 metri și de 4 metri lățime, iar restul de ambele părți inclusiv, rigolele pentru scurgerea apei, se va pava cu piatră brută de calcar.

Costul lucrărilor conform devizului e de 134.000. (Una sută trezeci și patru mii) Lei.

Pavalele de trachit 16.500 Lei căji le va pune orașul la dispoziția antreprenorului în curtea Primăriei, la o distanță de 100 m. de șantier.

Deasemenea pune la dispoziția antreprenorului și piatra brută de calcar, în stâncă, gratuit, la o depărtare de 3 km de șantier.

Tot astfel pune orașul la dispoziția antreprenorului și nisipul gratuit din alvia râului Cerna, la o distanță de 300 metri dela șantier.

Garanța de 6% se va pune în numărul sau efecte de Stat în oarele licitației la caseria orașului sau deodată cu prezentarea ofertelor.

Supraoferte nu se primesc.

Licitațiunea se va ține la Primăria orașului în conformitate cu dispozițiunile art. 72-83 din legea contabilității publice a Statului, în condițiunile generale și speciale de construcțiuni.

Condițiunile de licitație se pot vedea în toate zilele de birou la Primărie, Camera Nr. 8.

Hunedoara, la 8 Dec. 1926

(951) 1-1 Primăria.

Altoi de viță și tot felul de

viță de vie direct producătoare, bogată în rădăcini, de 1 și 2 ani, mai departe Riparia și viță de vie de 1 și 2 ani cu rădăcini, din aceleași soiuri viță netedă, se poate procura pe prețurile cele mai ieftine, la via

(934) 3-15 **I. Szücs,**
Diosig, 31 (în Bihor).

— Preț-curent gratuit și franco. —

Beția

Cine voește a scăpa de patima aceasta uricioasă, să întrebuințeze „Antibetivul Verdes”, scutit legal, preparat de mult încercat, care degustă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pățimășului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —

Farmacia la „VULTURUL ALB” Nr. 33, Lugoj, Banat.

Belnavii de PLĂMÂNI

astmatici bolnavi de pept
scrofuloși anemici
săraci de sânge slăbiți

afă mult dorita ușurare a suferințelor lor prin
SIROPUL VERDES
4 sticle 540 lei prin ramburs.

De vânzare (832) 13-

În Orăștie: o casa la piață, constatătoare din vis-o

16 camere de locuit,

apoi grajduri bune pentru 15-20 capete de vite, lemnași apăsioase, cotrețe mari pentru porci, gară mare pentru cară, căruțe și fântână în curte. Casa este cu etaj, cu 2 locașuri de prăvălie sub ea, cu front la piață și situată în colț a trei străzi, cu două intrări. Curtea e des pășită prin o curte mare economică. Podurile locuințelor și a lemnașilor sunt anume pregătite pentru păstrarea mai sanctor vegorne de bucate. Sub locuințe se afla pivnițe mari și bine construite. Curtea, parte e asfaltată, parte pardosită cu piatră. Casa e bine situată, se vând din mână liberă, fără nici o zăcăină pe ele.

Informații se pot lua dela proprietarul casei din Piața Regina Maria, Nr. 30, din Orăștie.

Caut morar

pentru moare mea cu 2 petri mânăță cu apă. Poate intra în slujbă îndată. (952) 1-1

Vasile Cozma

morar, Geoaglu de Jos (Jud. Hunedoarei)

O casa cu drept de cârciumă, se vinde

din mână liberă. Chiar în anul acesta s'au început tăieturi în pădurile expropriate de acea comună și lemnele nu se pot transporta decât prin acea comună; E pusă și condiția că cu bonurile date de firmă, nu se poate cumpăra nimic dintr'altă parte decât dela acea casă. Altă crîsmă în comună nu este! Se vinde din cauza că proprietarul e bătrân. Informațiuni mai detaliate se pot da de: Bucur Oprean în Ciopșa, p. Hațeg. (400) 4-6

Petrii de moară

francezești, legate din bucăți, pentru mori cu aburi, gaz sugativ, etc. și pentru mori de apă dintr'o bucată, se capătă cu preț moderat și plătibile și în rate, la Depozitul de lemne de construcții, țigla etc. al subscrișului:

Teodor Vulpe,

Orăștie (J Hunedoara)

Telefon: Depozit Nr. 30

Locuință, 29

(916) 7-7

Ucenic! La subsemnatul se primește un ucenic cu 4 clase primare, etatea dela 14 ani în sus.

Ioan Romosan,

m. tâmplar în Orăștie,

(947) 2-3 (în lață cu Judecăt. de ecol).

Cel mai bine asortat depozit de

CRUCI ȘI MONUMENTE

petri negre de granit de Șvedia, marmoră albă și albastră, precum și alte soiuri de petri, cu prețuri scăzute.

Simion Ștef, m. pietrar Orăștie, Calea Măh. Viteazul.

(935) 4-10